

dagen der Utrechtsche „omwenteling” — werd door de municipaliteit in handen gesteld van het bezadigde Comité van Koophandel en Fabrieken, dat met hetzelfde onderzoek bezig was.

Nadat de gecomiteerden der wijken kort hierna, zonder het algemeen resultaat van het onderzoek af te wachten, op afschaffing der gilden hadden aangedrongen, luwde de belangstelling der burgerij in het gildevraagstuk. „Ongetwijfeld — schrijft Dr. Wiskerke — verzwakte de moeilijke overgang van het terrein der politieke leuzen naar dat der strenge praktijk de revolutionnaire gezindheid.” Daarnaast moest ook het groeiend inzicht, dat het gildep probleem een *nationaal* vraagstuk was en de definitieve oplossing door de *landsregeering* gebracht moest worden, een belangrijke oorzaak voor de vertraagde activiteit der Utrechtsche burgers geweest zijn. Intusschen bereikte een grondwetsontwerp de Nationale Vergadering, waarin niet de reorganisatie, maar de afschaffing der gilden in het geding gebracht werd. Het stedelijk commissoriaal onderzoek had nu zijn praktische beteekenis verloren. De plaatselijke actie tot *hervorming* der Utrechtsche gilden bleef zonder resultaat en de gilden handhaafden — onder zekere concessies aan de vrijheidsbeginselen — hun rechten.

De grondwet van 1798 verving ten slotte het stelsel van corporatieve gebondenheid door dat van bedrijfs- en verkeersvrijheid.

Op welke vrije en vrijpostige wijze het Utrechtsch stadsbestuur op de voorschriften der nationale regeering echter reageerde, blijve — tot slot — voor de volgende aflevering van dit Maandblad bewaard.

W. G. v. R.

HOE DE VROEDSCHAP IN 1614 DE JAARMARKT REORGANISEERDE.

In de vergadering der Utrechtsche Vroedschap, den 10den Januari 1614 gehouden, „vermaende de heer burgermeester Rijsenburch datmen soude versoecken octroy vande E. M. heeren Staten van Utrecht omde jaermerct van Pontiaen (14 Januari) te mogen verleggen op Maria Magdalenen (22 Juli)”, en den 21sten Maart d.a.v. werd daartoe „iterativelycken ende eendrachtelycken geresolveert”.

Ofschoon, zooals het bij de Staten ingediende verzoekschrift luidde, het jaargetijde immer zeer ongeschikt tot het houden van een jaarmarkt was geacht, „vermits deur de vorst ende ander onstuymich weder de wegen, waeteren ende revieren alsdan meertijds onbruyckbaer sijn, soe hadden evenwell der supplianten voorsaten opde voorschreven tijdt dvoorschreven jaermerckt doen onderhouden principalycken in aensien, dat geduijrende dvoorschreven tijdt binnen Utrecht eenige ommegangen gehouden wor-

den van Pontianicas ende anderen, waerduer in voortijden tusschen Vrijdach naer Derthiendach (Driekoningen) ende Pauli Conversionisdach (25 Januari) een groote toeloop van menschen tUtrecht is geweest". Nu door „de veranderinge ende reformatie vande religie soedanige ommegangen ende processien nyet meer gebruyckelyck" waren, was er volgens het stadsbestuur alle reden om „de jaermerckte te verleggen opde bequaemste tijdt vant jaer, te weeten inde maent Julius".

Het gevraagde octrooi werd den 7den April verleend, zoodat de „vrije jaermerckte beginnen soude acht dagen voor Magdalenen, alse den XVden der maent July, ende geduijrende twyntich dagen daer aen volgende, wesende gelijcke tijdt als dselve tot noch toe inde maendt Januario gehouden is geweest. Ende dat principalycken onder anderen mede omme redenen, dat op het kermisfeest van Magdalenen ¹⁾ veele menschen van alle canten aldaer jaerlicx aenkommen, waer deur apparentelycken vele waeren ende coopmanschappen als dan binnen Utrecht verhandelt, ende dvoorschreven jaermerckte groote neeringen ende welvaert den borgeren ende ingesetenen van Utrecht inbrengen sall . . . Octroyerende ende accorderende voorts allen den geenen die de voorschreven jaermerckte sullen willen frequenteren, dat sij aldaer vrijelyck, vredelyck ende onbelet sullen mogen comen, hanteren ende verkeerren coopmansgewijse ende andersints, hem gevende oock goet ende vast geleijde duyrende de voorjaermerckte, vuytgesondert alle ballingen, criminele personen, onse vijanden ofte anderen houdende onse tegenparthije".

Behalve wijziging van het tijdstip, werd ook een ruimer en geschikter marktgelegenheid noodig geacht, en, nadat daaromtrent overeenstemming met de Kapittelheeren van St. Marie was verkregen, vond de Vroedschap den 11den Juli goed „te interdiceren eenen yegelijcken, soowel den borgers ende inwoonders dezer stat als allen anderen die opde voorjaermerct met coopmanschap ofte waren van buiten binnen dezer stat sullen kommen, met haere cramen aende Craen, op dezer Statsplaetse, onder de Laken-snijders, ofte Ste Meertensbrugge ²⁾ voortestaen, maer dat die sullen gereguleert worden op Ste Marienplaets ende voor ende benefens Ste Marienkerckhof".

(Wordt voortgezet).

1) Werd 22 Juli in de omgeving van den Dom gevierd.

2) Tegenwoordig het kleine gedeelte der Oudegracht vóór de Ganzenmarkt, de Stadhuisbrug, de Choorstraat en de St. Maartensbrug.